

Рекомендовано до друку Вченою радою Вищого навчального приватного закладу «Дніпровський гуманітарний університет» (протокол від 17.07.2025 № 11).

3-12 Забезпечення правопорядку та протидії злочинності в Україні та у світі: проблеми та шляхи їх вирішення : матер. V Міжнар. наук.-практ. конф. (Дніпро, 27 черв. 2025 р.). Дніпро : ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет», 2025. 243 с.

Збірник конференції містить матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції «Забезпечення правопорядку та протидії злочинності в Україні та у світі: проблеми та шляхи їх вирішення» (27.06.2025), у роботі якої взяли участь представники закладів вищої освіти, наукових установ, правоохоронних органів, недержавних установ України та іноземних держав.

Матеріали науково-практичної конференції надруковані в авторській редакції.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

докт. юрид. наук, проф. **Олег КИРИЧЕНКО** (голова); канд. юрид. наук, доц. **Тетяна ЛЕЖНЄВА** (заст. голови); докт. юрид. наук., проф. **Адріан ВАШКО**; канд. юрид. наук, доц. **Тетяна АЛФЬОРОВА**; докт. юрид. наук, доц. **Вадим ДАВИДЮК**; канд. юрид. наук **Сергій ДУБОВ**; докт. юрид. наук, проф. **Вадим НЕГОДЧЕНКО**; канд. юрид. наук, доц. **Станіслав ЧЕРНОП'ЯТОВ**; **Андрій МІРОШНИК** (секретар).

ISBN 978-617-8778-22-4

© ВНПЗ ДГУ, 2025
© Автори, 2025

Чекін Д.О.

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У ПРОТИДІЇ
НЕЗАКОННОГО ЗАВОЛОДІННЯ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ, ЩО
ВЧИНЯЮТЬСЯ МОЛОДДЮ..... 73

Шамара О.В., Комашко В.В.

ЩОДО ПОСИЛЕННЯ ПРОКУРОРСЬКОГО НАГЛЯДУ ЗА
ДОТРИМАННЯМ КОНСТИТУЦІЇ ТА ЗАКОНІВ УКРАЇНИ
ОРГАНАМИ ТА ПІДРОЗДІЛАМИ, ЩО ЗДІЙСНЮЮТЬ
КОНТРРОЗВІДУВАЛЬНУ ДІЯЛЬНІСТЬ..... 76

Щетинський І.М., Гула В.В., Соколовська С.С.

СИСТЕМА ПІДГОТОВКИ ПРИКОРДОННИКІВ У КРАЇНАХ
ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ..... 86

Яковенко Ю.В., Лазорчик В.Ю.

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСОБИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ПРАВОПОРЯДКУ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ: ПРІОРИТЕТИ ТА
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ..... 88

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВОПОРЯДКУ ТА ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Булгакова Ю.М., Ковальчук Я.В.

ПРОТИДІЯ МАРОДЕРСТВУ ТА КРИМІНАЛЬНИМ
ПРАВОПОРУШЕННЯМ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ В УМОВАХ
ВОЄННОГО СТАНУ..... 91

Булгакова Ю.М., Протасов К.В., Лихолат В.С.

ДО ПИТАННЯ АКТУАЛЬНОСТІ ЗАПОБІГАННЯ РЕЦИДИВНІЙ
ЗЛОЧИННОСТІ ПІД ЧАС ВІЙНИ..... 94

Давидюк В.М.

ПРІОРИТЕТИ В ДІЯЛЬНОСТІ БЮРО ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ
УКРАЇНИ ЩОДО ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ В УМОВАХ
ВОЄННОГО СТАНУ..... 97

Копилов Е.В.

ОКРЕМІ ПИТАННЯ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА
У ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ..... 99

Кривокурс О.Г., Кагдіна І.Ф.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОКАЗОВОЇ ЦІННОСТІ РЕЗУЛЬТАТІВ НСРД
ПРОВЕДЕНИХ У ЗОНІ БОЙОВИХ ДІЙ..... 101

До того ж з метою протидії мародерству та іншим кримінальним правопорушенням проти власності в умовах воєнного стану на нашу думку окрім посилення з боку держави відповідальності за кримінальні правопорушення, вважаємо потрібно у поєднанні з цим застосовувати і комплексний підхід, який полягає насамперед у злагодженій роботі як всіх органів державної влади (забезпечення правовою освітою, соціальною підтримкою, психологічною допомогою, відновлення правопорядку), так активній участі та небайдужості громадян (активна громадянська позиція, взаємодопомога, дотримання закону), що в свою чергу забезпечить національну безпеку та стабільність в державі.

Список використаних джерел та літератури:

1. Колодяжний М.Г. Війна і злочинність в Україні: точки соціально-правового дотику. URL: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/402-405_14.pdf (дата звернення 04.06.2025 р.).
2. Кримінальний кодекс України : Кодекс України від 05.04.2001р. № 2341-III: станом на 09 трав. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення 27.05.2025).
3. Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за мародерство. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2117-20#Text> (дата звернення 27.05.2025).
4. Суддя ККС ВС Ольга Булейко. Відмежування злочинів проти власності від мародерства під час військового стану. *Юридичний вісник України*. URL: <https://yvu.com.ua/vidmezhuвання-zlochyniv-proti-vlasnosti-vid-maroderstva-pid-chas-vijskovogo-stanu/> (дата звернення 27.05.2025).

Булгакова Юлія Миколаївна

кандидат юридичних наук

доцент кафедри права

Дніпровського гуманітарного університету

Протасов Костянтин Васильович

здобувач вищої освіти

другого (магістерського) рівня вищої освіти

Дніпровського гуманітарного університету

Лихолат Вадим Сергійович

здобувач вищої освіти

другого (магістерського) рівня вищої освіти

Дніпровського гуманітарного університету

**ДО ПИТАННЯ АКТУАЛЬНОСТІ ЗАПОБІГАННЯ
РЕЦИДИВНІЙ ЗЛОЧИННОСТІ ПІД ЧАС ВІЙНИ**

Тема, що стосується запобігання рецидивної злочинності, є актуальною в буремні часи нашої сучасної історії. Зокрема, хочемо акцентувати увагу на тому, що на разі війна є потужною детермінантою злочинності в Україні (і

рецидивної у тому числі). Так, у своїй науковій статті М. Колодяжний наголошує на тому, що війна суттєво вплинула на погіршення криміногенної обстановки у державі [1, 403-404]. Таким чином, актуальність аналізу заходів, направлених на запобігання рецидивної злочинності є важливим у даний період існування нашого суспільства.

Перш за все хотілося б поставити питання, що ж таке рецидивна злочинність? В науковому середовищі серед кримінологів відсутнє єдине загальноприйняте визначення такого поняття. Вчені Л.С. Сміян, Ю.В. Нікітін розкривають це поняття так, - рецидивом є спеціальний термін, привнесений в юриспруденцію з медицини, що походить від латинського слова «*recidirens*», що означає повернутись, відновитись [2, с.187]. За дослівним тлумаченням терміну будь-яке повернення до кримінальної поведінки можна вважати рецидивом [2, с.187]. До рецидивних кримінологи відносять усі кримінальні правопорушення, що здійснені особами, які раніше скоювали кримінальні правопорушення, у разі якщо раніше вчинені кримінальні правопорушення відомі правоохоронним органам і стали предметом їх основного відповідно до закону реагування, незалежно від форми вини та наявності не знятої судимості [2, с.187]. Тобто, ми можемо зробити висновок, що це один із найнебезпечніших видів злочинності, оскільки особа, яка його вчиняє, не стає на шлях виправлення. Як зазначала В.С. Батиргареева, особливістю запобігання рецидивної злочинності полягає в тому, що наявність двох засуджень — це критична межа в «кар'єрі» злочинця. Якщо особа не зупиниться після першого засудження, то надалі дієвість будь-яких запобіжних заходів значно зменшується [3, 81]. В.С. Батиргареева зазначає досить цікавий факт щодо запобіжних заходів, які слід застосовувати до злочинця-рецидивіста. Так, вона вказує на те, що «весь запобіжний арсенал слід вживати до набуття людиною протиправного досвіду або в крайньому випадку інтенсивно включати людину в процес соціальної адаптації після звільнення від відбування покарання вперше [3, 81]. Із цього випливає, що, по-перше, модель запобігання рецидивній злочинності, образно кажучи, повинна бути усіченою, де основну масу відповідних заходів треба вжити на початкових етапах розвитку злочинної «кар'єри»; по-друге, після другого засудження особи йдеться, як правило, лише про захист суспільства від злочинів шляхом якомога тривалішої ізоляції злочинця від суспільства без особливої надії на його виправлення» [3, 81].

Ми погоджуємося із такою думкою вченої. Проте, як на практиці зрозуміти чи є особа майбутнім рецидивістом? На жаль, розуміння до нас приходить лише після того, коли особа має вже дві судимості. І в такому випадку державі все ж таки не слід «опускати руки» у соціалізації і ставлення на шлях виправлення такої особи.

Які ж є шляхи запобігання рецидивної злочинності? Перш за все хотілося б зазначити про те, які існують заходи із запобігання злочинності у кримінології. Перш за все це загальносоціальне запобігання злочинності. Під цим поняттям розуміють комплекс перспективних соціально-економічних і

культурно-виховних заходів, що спрямовані на подальший розвиток та вдосконалення суспільних відносин і усунення або нейтралізацію разом з тим причин та умов злочинності [4]. Далі, в кримінології існує спеціально-кримінологічне запобігання злочинності, під яким розуміють сукупність заходів боротьби зі злочинністю, змістом яких є різноманітна робота державних органів, громадських організацій, соціальних груп і громадян, спрямована на усунення причин та умов, що породжують і сприяють злочинності, а також недопущення вчинення злочинів на різних стадіях злочинної поведінки [4]. Також є індивідуальне запобігання кримінальним правопорушенням, під яким розуміють різновид запобігання злочинності щодо конкретної особи [4].

Так, Міністерством юстиції України затверджено Порядок розроблення, реалізації та оцінки результатів проходження програм диференційованого виховного впливу на засуджених (далі - Порядок) [5]. Цей Порядок визначає механізм розроблення, реалізації та оцінки результатів проходження програм диференційованого виховного впливу на обмеження або позбавлення волі [5]. Метою реалізації програми загальновиховного впливу є задоволення індивідуальних потреб засуджених, зміна їх особистісних характеристик, зокрема рівня вмотивованості, формування просоціальних цінностей, потреб та установок, навичок, які сприятимуть виправленню та ресоціалізації засуджених [5]. Дане положення надає можливість розробляти програми загальновиховного впливу для впливу на конкретного засудженого, зокрема ним може бути і особа-рецидивіст.

Оскільки Положення носить загальний характер і є підґрунтям для створення конкретних програм, нами було досліджено успішні програми «роботи» із засудженими рецидивістами за кордоном задля перейняття позитивного досвіду від інших держав. Зокрема, заслуговує на увагу Prison Entrepreneurship Program [6] у. Сполучених Штатах Америки (далі - США). Особливістю цієї програми є те, що завдяки ній в штаті Техас ув'язнених навчають підприємницьким навичкам через мінікурси [6]. Випускники цієї програми мають рецидив менше ніж 7%, що є значно нижчим середнього рівня в США [6]. Ця програма показала одні з найкращих результатів за останні роки в США. Таким чином, Україна могла б запозичити такий досвід для успішної ресоціалізації засуджених, зокрема і тих, хто має більше ніж одну судимість.

Список використаних джерел та літератури:

1. Колодяжний М.Г. Війна і злочинність в Україні: точки соціально-правового дотику. URL: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/402-405_14.pdf (дата звернення 04.06.2025 р.).
2. Кримінологія: Підручник. За заг. ред. Л. С. Сміяна, Ю. В. Нікітіна. К.: Національна академія управління, 2010. 496 с.
3. Батиргарєва В.С. Рецидивна злочинність в Україні: до проблеми її запобігання. *Питання боротьби зі злочинністю*. Вип.18. 2009. С.80-101.

4. Поняття і система запобігання злочинності, класифікація запобіжних заходів. URL: <http://mego.info/матеріал/1-поняття-і-система-запобігання-злочинності-класифікація-запобіжних-заходів> (дата звернення 04.06.2025 р.).

5. Про затвердження Порядку розроблення, реалізації та оцінки результатів проходження програм диференційованого виховного впливу на засуджених. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1453-21#Text> (дата звернення 04.06.2025 р.).

6. What Can We Do to Ensure the Formerly Incarcerated Do Not Return to Crime? URL: https://www.criminon.org/who-we-are/groups/criminon-international/what-can-we-do-to-ensure-the-formerly-incarcerated-do-not-return-to-crime/?utm_source=chatgpt.com (дата звернення 04.06.2025 р.).

Давидюк Вадим Миколайович

доктор юридичних наук, доцент,

професор кафедри права

Дніпровського гуманітарного університету

ORCID: 000-0001-8998-1981

ПРІОРИТЕТИ В ДІЯЛЬНОСТІ БЮРО ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ЩОДО ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

24 листопада 2021 року Кабінет Міністрів України видав розпорядження №1493-р «Про початок діяльності Бюро економічної безпеки» [1]. Відповідно до Закону України від 16.12.2020 року №1089-IX «Про Бюро економічної безпеки України», Бюро економічної безпеки України (далі БЕБ) – це центральний орган виконавчої влади на який покладено завдання щодо протидії правопорушенням, що посягають на функціонування економіки держави. Згідно даного завдання, БЕБ виконує наступні ключові функції – правоохоронну, аналітичну, економічну та інформаційну [2].

Слід зазначити, що з моменту свого створення БЕБ досягнуто певних результатів на ниві боротьби з економічною злочинністю, однак говорити про кардинальну зміну самого підходу до організації роботи по викриттю та знешкодженню протиправних схем в економіці держави, на сьогоднішній день не приходить.

Доволі низька ефективність роботи БЕБ зумовлена в тому числі і тривалим кадровим процесом (довготривалим періодом оголошення та проведення конкурсів на заміщення вакантних посад працівників центрального апарату та регіональних підрозділів БЕБ), який продовжується і до сьогоднішнього дня (станом на червень поточного року триває конкурс на заміщення вакантної посади Директора бюро економічної безпеки України), фактичною неможливістю проведення оперативно-розшукових заходів на початковому етапі його діяльності, відсутність якісної аналітичної складової